

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi H. sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości W. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. V CSKP 276/21 z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Najwyższego w Warszawie, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 marca 2024 r.,

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. zarządza zwrot od Skarbu Państwa - Sądu Najwyższego na rzecz skarżącego H. sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości W. kwoty 200,00 (dwieście) złotych tytułem stałej opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu wydał wyrok 18 września 2019 r., a Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wydał wyrok 24 lutego 2020 r. Następnie Sąd Najwyższy wyrokiem z 9 grudnia 2021 r., V CSKP 276/21 oddalił kasację.

Pełnomocnik spółki pismem z 31 stycznia 2024 r. wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania kasacyjnego V CSKP 276/21 prowadzonego przez Sąd Najwyższy;
2. wydanie sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia niezwłocznego rozpoznania skargi kasacyjnej na posiedzeniu jawnym;

3. zasądzenie na rzecz skarżącego kwoty pieniężnej 5000 zł.

W uzasadnieniu skargi wskazano obszerną argumentację i orzecznictwo, które w ocenie skarżącego ma dowodzić, że wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., V CSKP 276/21 w przedmiocie oddalenia skargi kasacyjnej nie jest wyrokiem, a jedynie stanowiskiem w sprawie „osób nie posiadających statusu sędziego Sądu Najwyższego”.

Argumentowano, że zasadne jest stwierdzenie przewlekłości postępowania V CSKP 276/21 skoro na wydanie orzeczenia skarżący czeka od lipca 2020 r., a zatem przez okres ponad trzech lat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu bez merytorycznego badania z uwagi na jej niedopuszczalność.

Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U.2018, poz. 75, dalej jako: „u.s.p.”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Przedmiotem postępowania prowadzonego na podstawie wskazanej ustawy jest ocena, czy w postępowaniu głównym sąd albo prokurator działał w warunkach przewlekłości. W niniejszej sprawie skarżący przedmiotem oceny Sądu Najwyższego starał się uczynić kwestię, czy Sąd Najwyższy dopuścił się naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w związku z rzekomym brakiem wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

W ocenie Sądu Najwyższego okolicznością bezsporną jest fakt, że 9 grudnia 2021 r. postępowanie V CSKP 276/21 zakończyło się prawomocnie, skoro wydane zostało orzeczenie oddalające skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy wskazuje, że uzasadnienie wywiedzionej skargi już *prima facie* prowadzi do konstatacji o niedopuszczalności tego środka prawnego służącego przede wszystkim zapewnieniu odpowiedniej dynamiki postępowania, w ostatecznym rozrachunku zakończenia postępowania na skutek wydania przez sąd *meriti* orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Zwrot „rozstrzygnięcie kończące sprawę”, którym ustawodawca posługuje się w art. 2 ust. 1 u.s.p., oznacza w praktyce prawomocne zakończenie postępowania, które stanowi nieprzekraczalną cezurę dla skutecznego wniesienia skargi na przewlekłość.

Sąd Najwyższy 28 marca 2013 r. podjął uchwałę (7), sygn. III SPZP 1/13, zgodnie z którą w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki ocenie pod kątem przewlekłości podlegają zarzuty skarżącego odnoszące się do przebiegu postępowania, od jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia, niezależnie od tego, na jakim etapie postępowania skarga została wniesiona. W konsekwencji zatem, za niedopuszczalną należy uznawać skargę mającą za przedmiot postępowanie prawomocnie zakończone.

Z takim stanowiskiem koresponduje treść art. 5 ust. 1 u.s.p., zgodnie z którym skargę wnosi się w toku postępowania w sprawie. Wniesienie skargi powinno zatem nastąpić w czasie trwania postępowania, nie później niż do jego prawomocnego zakończenia. Cel ustawy o skardze na przewlekłość, wyrażający się dążeniem ustawodawcy do zapewnienia odpowiedniej dynamiki postępowania poprzez wyposażenie sądu rozpoznającego skargę w kompetencje do: stwierdzenia stanu przewlekłości (art. 12 ust. 2 u.s.p.), zalecenia sądowi *meriti* podjęcia odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 2 zdanie 1 u.s.p.), przyznawania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego sumy pieniężnej w przypadku uwzględnienia skargi (art. 12 ust. 4 zdanie 1 u.s.p.) z przyczyn oczywistych nie może zostać zrealizowany, gdy postępowanie zostało prawomocnie zakończone.

W utrwalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzono, że czynności podejmowane po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie nie mogą być objęte zakresem skargi na przewlekłość postępowania (tak też: postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 stycznia 2015 r., III SPP 234/14; 15 grudnia 2015 r., III SPP 28/15; 27 października 2015 r., III SPP 24/15; 24 września 2014 r., III SPP 205/14).

Uzyskanie przez orzeczenie rozstrzygające istotę sprawy przymiotu prawomocności oznacza zakończenie sprawy poddanej pod osąd (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001 nr 2, poz. 22). Sprawa od wyroku zapadłego, w której strona może wnieść skargę kasacyjną, jest już więc prawomocnie zakończona, a Sąd Najwyższy nie rozstrzyga jej jako kolejna (trzecia) instancja, lecz tylko kontroluje jej legalność w określonym zakresie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122). Przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP zapewniający każdemu prawo dostępu do sądu, gwarancji tej nie łączy z postępowaniem kasacyjnym, „prawo do skargi kasacyjnej” nie ma bowiem charakteru prawa wynikającego z uregulowań Konstytucji RP, na co wielokrotnie zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny (por. np. wyroki z: 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK ZU 2000 nr 5, poz. 143 oraz 6 października 2004 r., SK 23/02, OTK-A ZU 2004 nr 9, poz. 89).

Zgodnie z przepisem art. 363 § 1 k.p.c., orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że postępowanie w sprawie o sygn. V CSKP 276/21 zostało prawomocnie zakończone 9 grudnia 2021 r., a skarga na przewlekłość wniesiona została 1 lutego 2024 r., to jest ona niedopuszczalna i podlega odrzuceniu.

Sąd Najwyższy podkreśla także, że ustawą z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie u.s.p. (Dz.U. 2009 r. Nr 61, poz. 948) zmieniono art. 17 ust. 3 tejże ustawy. Nowa treść tego przepisu nakazuje zwrócić skarżącemu stałą opłatę od skargi również w przypadku jej odrzucenia. Zmiana ta została uzasadniona tym,

że brak możliwości merytorycznego rozpoznania skargi, nie powinien obarczać skarżącego ciężarami fiskalnymi na rzecz Skarbu Państwa.

Wobec tego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 8 ust. 2 u.s.p., orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ał]